

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА
ТА РОЗВИТОК
ТВОРЧОЇ
ОСОБИСТОСТІ

Збірник наукових праць

Випуск 9

Міністерство освіти і науки України
Uniwersytet Rzeszowski
Wydział Muzyki
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут мистецтв

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

Збірник наукових праць

Випуск 9

Рівне – 2023

Редакційна колегія:

Сверлюк Я.В. – доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;

Олексюк О.М. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики музичного мистецтва Інституту мистецтв Київського університету ім. Бориса Грінченка;

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, академік АН ВШ України, перший проректор Рівненського державного гуманітарного університету;

Пелех Ю.В. – доктор педагогічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, академік Національної академії наук вищої освіти України, проректор з науково-педагогічної роботи, європейської інтеграції та інновацій;

Mirosław Dymon – Dr. hab., prof. Uniwersytet Rzeszowski Wydział Muzyki.

Лісова С.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики професійної освіти Рівненського державного гуманітарного університету;

Потапчук Т.В. – доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника;

Джус О.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри професійної освіти та інноваційних технологій Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника;

Рибалко Л.С. – доктор педагогічних наук, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Прокочук В.І. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри гри на музичних інструментах Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;

Добровольська Р.О. – доктор філософії PhD, старший викладач кафедри вокально-хорової підготовки, теорії та методики музичної освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського;

Клепар М. В. – заслужений працівник культури України, доктор педагогічних наук професор кафедри початкової освіти Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника;

Лупаренко С.С. – доктор педагогічних наук, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.

*Рекомендовано вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 4 від 27.04.2023 р.)*

Мистецька освіта та розвиток творчої особистості : зб. наук. пр. /
М 656 Uniwersytet Rzeszowski wydział Muzyki, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т,
Ін-т мистецтв. – Рівне : Волин. береги, 2023. – Вип. 9. – 172 с.

ISBN 978-617-8260-05-7

Збірник наукових праць присвячений актуальним питанням професійної підготовки фахівців мистецького напрямку. Висвітлюються сучасні методологічні підходи розвитку творчої особистості студентів, охарактеризовано особливості музично-педагогічної діяльності.

Для викладачів і студентів мистецьких навчальних закладів, науковців й працівників в галузі музичної педагогіки та мистецтвознавства.

УДК 7.071.5

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I.

Теорія і методологія мистецької освіти

<i>Останчук М.М., Никон О.К.</i> Формування професійної мотивації навчання як фактор активізації творчої діяльності студентів.....	5
<i>Заходякін О., Козак І.</i> Методичні засади розвитку музичної пам'яті піаністів в процесі фортепіанної підготовки.....	11
<i>Крижановська Т.І., Маєвська О.В.</i> Методичні аспекти процесу формування початкових акомпаніаторських навичок учнів-піаністів ДМШ.....	16
<i>Онищук В.І., Сметана О.П.</i> Удосконалення професійної підготовки майбутніх педагогів-музикантів у форматі дистанційного навчання.....	25
<i>Смик Л., Цюлюпа Н.</i> До питання розвитку поліфонічних умінь в учнів дитячих музичних шкіл.....	32
<i>Стецюк М.В., Крусь О.П.</i> Методи розвитку творчих здібностей учнів-піаністів дитячої музичної школи.....	37

РОЗДІЛ II.

Сучасні виміри мистецтвознавства

<i>Єгоров В.С.</i> Конволюційні ревербератори у сучасній звукорежисурі.....	45
<i>Іваник Н.М.</i> Таїнство шлюбу як складова культурної обрядовості української православної традиції в її музично-естетичному вимірі.....	53
<i>Ковлева М.</i> Шляхи становлення та розвитку професійної бандурної школи в Україні.....	67
<i>Якимчук С.Н., Лахтюк А.Р.</i> Вокально-хорова творчість композитора Бориса Лятошинського першої половини ХХ століття (на прикладі кантати «Заповіт»).....	73
<i>Даюк Ж., Остапик Н.</i> Дитяче фортепіанне мистецтво у творчості українських композиторів.....	80
<i>Павлице Т.І., Мазур Д.В., Заходякін О.В.</i> Історико-теоретичний аспект розвитку сопілкового інструментарію.....	85
<i>Рокищук І., Дубовик О.</i> Генеза науково-технічної революції та інформаційного суспільства.....	94
<i>Сверлюк Л., Сян Шуай.</i> Використання фольклорних традицій в українській естрадній музиці.....	104
<i>Столярчук Б.Й.</i> Історія кафедри музичного фольклору і її роль у відродженні української культури.....	110
<i>Турко Н., Грушовець А.</i> Зародження та розвиток жанру «фортепіанна мініатюра» в музичному мистецтві.....	116

РОЗДІЛ III.

Методика музичного навчання і виховання

<i>Брень О.В.</i> Розвиток співацьких навичок у дітей дошкільного віку засобами ігрових технологій.....	123
<i>Гаврилів М.С., Гумінська О.О.</i> Методи спілкування, взаємодії, співпраці на уроці музичного мистецтва.....	130

<i>Денисюк Н.М., Гумінська О.О.</i> Сучасний досвід застосування Орф-підходу на музичних заняттях в ЗДО	138
<i>Крижановська Т.І., Карпова А.О.</i> Художній розвиток підлітків в умовах діяльності мистецьких гуртків	146
<i>Кондрачук Д.Р.</i> Організація інструментального музикування в процесі музично-творчого розвитку дошкільників	155
<i>Крет М.В., Левчук Н.О.</i> Музично-етичний досвід, як чинник формування морального світу молодших школярів	162
Про авторів	168

References

- Holovynskiy H. (1981) Kompozytor y folklore [Composer and folklore]. Yz oryta KhIX – XX vekov. M.: Muzyka. 279 s.
- Hordiichuk M. (1979) Ukrainska narodna muzyka [Ukrainian folk musician]. Folklor i folklorystyka. K.: Muzychna Ukraina. S.5-48.
- Hoshovskiy V. (1971) U ystokov narodnoi muzyky slavian [In the origins of folk music of the Slavs]. Ocherky po muzykalnomu slavianovedenyiu. M.: Sovetskiy kompozytor. 305 s.
- Hrytsa S. (2000) Spilnist melodychnykh typiv u slov`ianskii pisennosti Karpat [Commonality of melodic types in Carpathian Slavic songwriting]. Folklor u prostori i chasi. Ternopil: Aston. S.21-32.
- Kolessa F.M. (1970) Muzykoznavchi pratsi [Musicological works]. K.: Naukova dumka. 592 s.
- Ivanytskiy A.I. (1997) Ukrainska muzychna folklorystyka [Ukrainian musical folkloristics]. K.: Zapovit. 391 s.
-

УДК 784

ORCID: 0000-0003-3182-6924

Столярчук Б.Й.

ІСТОРІЯ КАФЕДРИ МУЗИЧНОГО ФОЛЬКЛОРУ І ЇЇ РОЛЬ У ВІДРОДЖЕННІ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Анотація. У статті представлено матеріали про кафедру музичного фольклору Інституту мистецтв РДГУ, одну з небагатьох в Україні, яка сформувалась у сучасний, освітній, науковий і навчально-методичний центр традиційної народної музичної культури Західного регіону України.

В період формування кафедри відбулось багато змін і подій пов'язаних у підготовці фахівців, залучення їх до науково-дослідної і творчої роботи.

За весь період діяльності кафедри підготовлено більше 700 спеціалістів, які працюють у багатьох мистецьких та освітніх закладах нашої держави, і зарекомендували себе як керівники колективів, переможці міжнародних конкурсів і фестивалів народного мистецтва, науковці та дослідники музичної творчості свого народу.

Викладачі кафедри музичного фольклору мають високий досвід педагогічної роботи, виховують кваліфікованих спеціалістів у галузі національного музичного фольклору, збирачів пісенно-інструментальної традиції українського народу. Кафедра одна з кращих в Україні у підготовці виконавців і дослідників традиційної народної музики. На кафедрі ведеться робота над комплексною науковою темою «Етномузична культура Західної України» (науковий керівник, доцент Р.І. Дзвінка) та реалізується науковий проект «Збереження реалітів народномузичної спадщини Полісся» затвердженої МОН України. За участі викладачів та студентів в нашому регіоні, проведено численні фольклорні експедиції, видаються фольклорні збірники, навчальні посібники, методичні рекомендації, здійснюються студійні фондові записи, передачі на радіо і телебаченні, проводяться звітні концерти, творчі вечори.

Ключові слова: музична культура, конкурси, фестивалі, дослідницька робота, збирачі музичного фольклору, звітні концерти.

Annotation. The article presents materials about the Department of Musical Folklore of the Institute of Arts of RSHU, one of the few in Ukraine, which was formed into a modern, educational, scientific and educational-methodical center of traditional folk musical culture of the Western region of Ukraine.

During the formation of the Department, there were many changes and events related to the training of specialists, their involvement in research and creative work.

Over the entire period of the Department's activity, more than 700 specialists have been trained, who work in many art and educational institutions of our country, and have proven themselves as team leaders, winners of international competitions and festivals of folk art, scientists and researchers of the musical creativity of their people.

The university teachers of the Department of Musical Folklore have high experience in pedagogical work, educate qualified specialists in the field of national musical folklore, collectors of the song-instrumental tradition of the Ukrainian people.

The Department is one of the best in Ukraine in training performers and researchers of traditional folk music. The Department is working on the complex scientific topic "Ethnomusical culture of Western Ukraine" (scientific supervisor, docent R.I. Dzvinka) and the scientific project "Preservation of Realities of Folk Music Heritage of Polissia" approved by the Ministry of Education and Culture of Ukraine is being implemented. With the participation of university teachers and students in our region, numerous folklore expeditions have been conducted, folklore collections, teaching aids, methodical recommendations are published, studio stock recordings are made, broadcasts on radio and television, report concerts, creative evenings are held.

Key words: musical culture, competitions, festivals, research work, collectors of musical folklore, reported concerts.

Постановка проблеми:

Народна пісенно-інструментальна творчість в наш час набуває значного розвитку, знаходить широке коло слухачів, має своїх шанувальників. Про це свідчать фольклорні ансамблі кафедр, та окремі виконавці, діяльність яких поширилась в Україні, та за її межами. За останні роки, чинне місце займає науково-пошукова діяльність викладачів та студентів, розширюються науково-творчі зв'язки з навчальними та науковими закладами України, які послужили вагомим внеском у розвиток українського етномузикознавства.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. Вагомість кафедри полягає у її встановленні як самостійного навчально-виховного підрозділу Рівненського державного Інституту культури наказом Міністерства культури Української РСР № 1053 від 4 грудня 1978 року, з 1 січня 1979 року постановлено організувати на базі Рівненського культ-освітнього факультету Київського Інституту культури Рівненський державний Інститут культури (нині інститут мистецтв РДГУ). У цьому ж документі йдеться про створення факультетів та кафедр у тому числі кафедри народно-хорового співу.

Метою новоствореної кафедри (її перший завідувач В.М. Павлюк) було визначено формування навчального хору зі студентів, які володіли манерою народного співу і підготувати на базі такого колективу знавців

народно-хорової музики, керівників аматорських хорових колективів, які популярні були в Україні.

Мета статті: окреслити роль кафедри музичного фольклору її діяльність і створення першого молодіжного фольклорного колективу. Ціллю якого було: пошук маловідомих художньо-цінних пісень поліського краю, перейняти студентами-виконавцями і донесено до слухача.

Виклад основного матеріалу:

Діяльність такої кафедри була на часі, адже на підприємствах, в будинках культури і клубах діяли народні хори, а професійних керівників не вистачало. Першими її викладачами були Феодосій Васечко, Ярослав Кульчинський, Василь Собоєць, Володимир Гусарук, Людмила Бешенцева, Олександр Безсалов, згодом долучились Світлана Кітова та Микола Фенглер.

Під керівництвом Василя Павлюка на громадських засадах вели заняття з фольклорного ансамблю, організували експедиції, у яких пісенно-музичний матеріал збирали студенти з викладачами. Аналізуючи зібране, проводили науково-теоретичні конференції та обласний конкурс на кращу народну мелодію. Перших успіхів досягли студенти Наталія Козяр, Ярослав Хміляр, Андрій Чичелюк, Любов Харитонюк.

За підтримки заввідділу етнографії ОЦНТ Степана Шевчука, голови асоціації композиторів області Михайла Лисенка-Дністровського та Василя Павлюка розпочали ґрунтовний збір фольклорного матеріалу в північних районах Рівненщини. До роботи на кафедрі запросили знавця народної пісні, керівника народного хору міського будинку культури Івана Корсюка. Серед студентів організували фольклорний ансамбль «Горина», який відразу активно концертував: виступав у республіканських конкурсах «Золоті ключі» та «Сонячні кларнети». «Горина» відзначалась самобутніми виступами, тож швидко знайшла свого слухача. Гурт особливо підтримував тодішній ректор Інституту культури Анатолій Литвинчук.

Студентський народний хор під керівництвом завідувача кафедри Богдана Дерев'янка 1982 року був учасником звіту творчих колективів Рівненщини в Палаці мистецтв «Україна». Виступ хору високо оцінив відомий хормейстер Анатолій Авдієвський.

У 1986 році випускниця кафедри Раїса Цапун разом зі студентами організувала фольклорну експедицію в села Сарненського району. Їхні записи згодом виконував новостворений гурт «Джерело» під керівництвом Раїси Цапун та Івана Синельникова.

У цей період на кафедрі почали працювати кандидат мистецтвознавства Надія Супрун, Богдан Яремко, Богдан Яськів, Микола Орчинський. Викладачі-дослідники брали активну участь у міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях: Надія Супрун і Богдан Яремко – у Польщі, В'ячеслава Логвін – у Чехії, Богдан Яремко – в Австрії.

На кафедрі облаштували лінгвістичний кабінет, закупили нову техніку, що значно покращила транскрипції зібраних матеріалів. Доробок

студентів і викладачів увійшов до збірника «Етнокультура Волинського Полісся і чорнобильська трагедія».

Виступ кожного гурту – спроба якомога виразніше передати говірку, характерний стрій та мелодику народної пісні. Фольклорний ансамбль «Джерело» здобув перемогу на студентському літературно-фольклорному святі «Лесина пісня» (Луцьк). На базі першого курсу Раїса Цапун 1988 року створила фольклорний ансамбль «Маланка».

Гурт «Горина» налагоджує творчі контакти з українською діаспорою Польщі. Цьому сприяє уродженець села Дермань Здолбунівського району Богдан Мартинюк, який очолював Товариство охорони пам'яток церковної культури у Польщі. Василь Павлюк, працюючи інструктором фольклорних колективів, активно проводить профорієнтаційну роботу на Підляшші. Досвідчений педагог залучає на кафедрі талановитих студентів, які після закінчення навчання в Україні створили свої колективи на Підляшші, зокрема Ірену Шеретуку та Елю Рижик. Остання створила український ансамбль пісні і танцю «Ранок» у Більську – це один із головних колективів Союзу українців у Підляшші, учасник багатьох конкурсів і фестивалів у Польщі і за кордоном. Історія цього колективу бере початок 25 років тому у початковій школі 34 ім. Адама Міцкевича, де розпочалось навчання української мови під керівництвом вчительки Єлизавети Томчук (Рижик), яка створила гурт дівчат, що дебютував під час фестивалю української культури на Підляшші «Підляська осінь» (1996 р.). За цей період колектив побував з концертами в Україні (Київ, Львів, Рівне, Луцьк, Коломия).

Ірена Шеретука (Вишенко) – керівник фольклорного ансамбля «Гілочка» м. Черемха (Польща) створеного 1996 р., учасник регіональних, загально-польських та міжнародних конкурсів і фестивалів.

У той час на кафедрі працюють талановиті викладачі Ярослав Карнаевич, Марія Бабич, Віра Мартинюк, Олена Юзюк. Молодий викладач Віктор Якимець організовує студентський колектив «Дома», досвідчений педагог Людмила Гапон – студентський фольклорний гурт «Воляниани». Викладач-інструменталіст В'ячеслава Логвін публікує «Хрестоматію цимбального акомпанементу».

У 1996 році кафедра змінює назву на «музичного фольклору» і працює у двох секціях: пісенній та інструментальній. Її очолює кандидат мистецтвознавства Богдан Яремко, а згодом – кандидат педагогічних наук Роман Дзвінка. Професор Богдан Луканюк (Львів) активізує науково-пошукову роботу, викладачі та студенти під його керівництвом працюють над комплексною науковою темою «Етномузична культура Західної України».

На кафедрі з 1997 року сумісниками працюють провідні фольклористи України: Євген Єфремов (Київ), Олег Смоляк (Тернопіль), Михайло Хай (Київ). З приходом на кафедру випускника Львівської музичної академії Юрія Рибак, який згодом захистив дисертацію, поживавилась збирацька робота студентів. Щотижня відбуваються кафедральні презентації фольклорних експедицій, де студенти діляться досвідом та цікавими записами.

У 2000 році професор Богдан Яремко організовує навчання у школі традиційного народного мистецтва ім. М. Могура в селі Космач Івано-Франківської області. Вже наступного року на кафедрі під його керівництвом діють науково-творчі студії для студентів інституту музикології Варшавського університету. Вони здобувають навички гри на бойківських сопілкових інструментах, побували у фольклорній експедиції в селі Колоденка Рівненського району, знайомляться з фондом лабораторії кафедри. У цей час започатковано Регіональний конкурс молодих виконавців української народної музики «З народного джерела» та запроваджено випуск компакт-дисків його переможців.

Доброю традицією стало проведення кращими випускниками творчих вечорів і сольних концертів. Своїм доробком ділилися Тетяна Гнатюк, Марія Шкляр, Вікторія Тринчук, Роман Нярба й Оксана Пех. Молоді викладачі кафедри Вікторія Ярмола, Роман Нярба та Яна Куришко працюють над дисертаційними дослідженнями.

Для активізації та популяризації української народної музики започатковано кафедральний конкурс музичного фольклору «Передзвін». Під керівництвом Василя Павлюка і Романа Дзвінки створений фольклорний гурт «Краяни».

За сприяння професорів Михайла Хая, Богдана Яремка і Богдана Столярчука 1998 року почав діяти інструментальний ансамбль традиційної народної музики «Хутірські музики».

З'являються навчальні посібники «Інсценізація весільних обрядів» Людмили Гапон і «Порадник для вступників на кафедру музичного фольклору» (упорядники Роман Дзвінка, Юрій Рибак і Людмила Гапон).

Фольклорні колективи стають переможцями міжнародних та всеукраїнських фестивалів «Варшавське свято хліба» (Польща), «Древлянські джерела» та «Коляда» (Рівне). На Варшавському радіо фольклорний гурт «Горина» презентує пісенний спадок Полісся. Усі творчі колективи кафедри є постійними учасниками свята «Музейні гостини» й у своїх програмах дають нове життя призабутим пісням і танцям з різних куточків Рівненщини. Діяльність кафедри музичного фольклору багатогранна. Викладачі та студенти окрім навчального процесу, активної концертно-виконавської діяльності беруть участь у наукових конференціях, презентаціях, фольклорних експедиціях. За їхніми матеріалами видають фольклорні збірники, навчальні посібники, методичні рекомендації, поповнюють студійні фонди кафедри. А також записують концерти, творчі вечори для радіо- й телепередач.

Кафедра підтримує творчі зв'язки з навчальними закладами України, зокрема з інститутом етномузикології Варшавського університету, Білоруським державним університетом культури, Національною музичною академією ім. Миколи Лисенка, Львівським університетом культури і мистецтв, Харківською державною академією культури.

Гордістю кафедри є народний артист України Богдан Шашків, заслужений артист України Павло Дука, заслужений працівник культури України Наталія Шолудько, заслужені працівники культури України Федір Гошук, Іван Синельников і Тетяна Васечко, кандидат педагогічних наук Роман Береза, заслужена артистка України Тетяна Мурашко. Галина Оришук – засновниця та постійний керівник зразкового дитячого фольклорного гурту “Калиновий цвіт” Луцької гімназії 318. Ірина Татарин – керівник дитячого зразкового фольклорного ансамблю “Уляночка” Рівненської ДМШ № 2. Галина Гезда – заслужена артистка України, солістка національного академічного ансамблю пісні і танцю “Гуцулія” на Івано-Франківщині. Ірина Сливчук – керівник зразкових фольклорних гуртів “Веснянка”, “Сільська музика” рівненського ПДМ. Майя Сайпель – керівник фольклорного гурту “Перлина” місто Славута. Тетяна Підберезна – керівник зразкового фольклорного гурту “Родовід” (м. Хмельницький). Галина Куришко – керівник дитячого фольклорного ансамблю “Веретенце” м. Сарни Рівненської обл. Галина Кучинська – керівник зразкового фольклорного ансамблю “Мальви” ПДП м. Новоград-Волинський. Вікторія Семчук – керівник народного аматорського гурту “Тайстра” Коломийського МПК “Народний дім”.

Кафедра музичного фольклору нечисленна, але бере активну участь у всіх заходах інституту мистецтв, університету й міста. Її діяльність підтримує ректорат в особі професора Руслана Постоловського та директора інституту мистецтв, професора Ярослава Сверлюка. Вона продовжує давні традиції, зберігає та примножує пісенно-музичний спадок народного мистецтва Поліського краю – самобутньої складової національної культури України.

Висновки: кафедра музичного фольклору в Українській традиційній музичній культурі посідає значне місце з небагатьох в Україні, у напрямку підготовки виконавців і дослідників народної музики. За час існування кафедра змінювала назву, а в той же час поглиблювала освоєння фольклорної музичної традиції, завдання якої, зберегти та примножити пісенно-музичний спадок Полісся.

Список літератури

Столярчук Б.Й. (1999) Співає «Горина». Над Бугом і Нарвою. Більськ – Підляський (Польща). № 5-6. С. 33, 36.

Столярчук Б.Й. (2019) Історія співочої кафедри в особах і подіях. 7 днів. 13 червня.

Столярчук Б.Й., Дзвінка Р.І. (2020) Кафедрі музичного фольклору Рівненського державного гуманітарного університету 40 років: нарис з історії (1979 – 2019 рр.). 3-тє видання, розширене та доповнене. Рівне : видавець О.Зень. 208 с.

Столярчук Б.Й. (2022) Інструментальний ансамбль традиційної народної музики «Хутірські музики» і його роль у вихованні молодих керівників фольклорних колективів. Рівне : видавець О.Зень. 168 с.

Гапон Л.Д. (2015) Вокальна робота у вторинному фольклорному ансамблі. Методичні рекомендації. Рівне. 14 с.

Цапун Р.В. (2003) Народні обряди з репертуару гурту «Джерело». Навчально-методичний посібник. Рівне : «Перспектива», 124 с.

References

- Stoliarchuk B.Y. (1999) Spivaie «Horyna». Nad Buhom i Narvoiu [Gorina sings. Over the Bug and Narva] Bilsk – Pidliaskyi (Polshcha). № 5-6. S. 33, 36.
- Stoliarchuk B.Y. (2019) Istoriia spivochoi kafedry v osobakh i podiiakh [The story of a singing department in persons and events] 7 dniv . 13 chervnia.3.
- Stoliarchuk B.Y., Dzvinka R.I. (2020) Kafedri muzychnoho folkloru Rivnenskoho derzhavnogo humanitarnoho universytetu 40 rokiv: narys z istorii (1979 – 2019 rr.) [Department of Music Folklore of Rivne State Humanities University 40 years: an essay on history (1979 – 2019)]. 3-tie vydannia, rozshyrene ta dopovnene. Rivne : vydavets O.Zen. 208 s.
- Stoliarchuk B.Y. (2022) Instrumentalni ansambl tradytsiinoi narodnoi muzyky «Khutirski muzyky» i yoho rol u vykhovanni molodykh kerivnykiv folklornykh kolektyviv [Instrumental ensemble of traditic folk music «Hutir music» and its role in the education of young leaders of folk groups]. Rivne : vydavets O.Zen. 168 s.
- Hapon L.D. (2015) Vokalna robota u vtorynnomu folklornomu ansambli [Vocal work in a secondary folk ensemble]. Metodychni rekomendatsii. Rivne. 14 s.
- Tsapun R.V. (2003) Narodni obriady z repertuaru hurtu «Dzherelo» [Folk rituals from the repertoire of the band "Dzherelo"]. . Navchalno-metodychni posibnyk. Rivne : «Perspektyva», 124 s.
-

УДК [780.616.432:7.026]:[159+37]

ORCID: 0000-0002-4357-2370

ORCID: 0000-0002-12763-073X

**Турко Н.,
Грушовець А.**

ЗАРОДЖЕННЯ ТА РОЗВИТОК ЖАНРУ «ФОРТЕПІАННА МІНІАТЮРА» В МУЗИЧНОМУ МИСТЕЦТВІ

Анотація. У даній статті розглянуто передумови виникнення фортепіанної мініатюри, виявлено специфічні особливості жанру музичної мініатюри, сформовано деталізоване визначення «фортепіанна мініатюра». Доведено, що фортепіанна мініатюра пройшла складний історичний шлях від зародження у XVI ст. до бурхливого розквіту у XIX-XX ст., увібравши в себе досвід попередніх століть та естетично збагачуючись, виявилась енциклопедією жанрово-стильових моделей музичної культури різних епох і напрямів та набула самостійного, високохудожнього значення. Розкрито, що фортепіанна мініатюра – це історично сформований жанр професійної музичної культури, призначений для сольного музикування в умовах камерного і концертного виконання, для якого характерним є організація художнього часу, вираження емоційного стану, основою ж створення ефекту мініатюрності є дотримання принципу велике в малому. Слід відзначити такі особливості мініатюризму: інтонаційна наповненість тематизму; психологічне навантаження на кожний елемент композиції; лаконізм і сконцентрованість композиції; камерний художній простір, стислий і сконцентрований час; миттєвість образу. З'ясовано, що змістова складова жанру, пов'язана з суб'єктом творчості (образом людини), характеризує мініатюру як найменшу жанрову модель мистецтва, здатну відобразити картину світу.

Ключові слова: мініатюра, мала форма, фортепіанна мініатюра, миттєвість образу.

Наукове видання

**МИСТЕЦЬКА ОСВІТА
ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ**

Збірник наукових праць

Випуск 9

Відповідальний за випуск
Сверлюк Ярослав Васильович

Технічний редактор
Віталій Власюк

*Редакційна колегія не завжди поділяє погляди авторів,
висвітлені у збірнику.
За достовірність фактів, точність цитат та можливі помилки
повну відповідальність несуть автори опублікованих матеріалів.*

Підписано до друку 10.06.2023 р. Формат 60x84 1/16. Папір офсет.
Гарнітура «Times». Друк офсет. Ум. друк. арк. 10,0. Наклад 100 пр. Зам. 43.
Видавництво «Волинські обереги».

33028 м. Рівне, вул. 16 Липня, 38; тел./факс: (0362) 62-03-97;
e-mail: oberegi97@ukr.net

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єкта
видавничої справи ДК № 270 від 07.12.2000 р.

Надруковано у друкарні видавництва «Волинські обереги».